

VILT OG TRAFIKK

Handlingsplan 2018 - 2020

Handlingsplan Vilt og trafikk i Hallingdal 2018 – 2020

Videreføring

Handlingsplanen er dynamisk og vil bli endret når det dukker opp nye behov og muligheter.

Vilt og trafikk videreføres som en kontinuerlig virksomhet basert på prosjekt av ett eller flere års varighet. Vi skal bygge videre på erfaringene i Hallingdal fra perioden 2010 – 2017 – ta vare på etablerte tiltak og sette i gang nye i den grad økonomien tillater.

Selve driften (prosjektstyringen) er sikret økonomisk ut 2020 med tilskudd fra Buskerud fylkeskommune, Bane NOR, Statens vegvesen og Hallingdals-kommunene.

Informasjonsvirksomheten og de fysiske tiltakene finansieres fra år til år med varierende tilskudd fra bidragsytere, som også varierer. Dette gjelder både økonomiske midler og faglig medvirkning. Disse er opplistet på siste side i handlingsplanen.

Kontakt og samarbeid i region Viken og landet for øvrig

Vi ønsker erfaringsutveksling og samarbeid med andre kommuner og fylker og regioner i hele landet. Ta gjerne kontakt på epost, telefon og Facebook. Du finner oss på www.viltogtrafikk.no

Prosjektforum – oktober 2018

Knut Erik Jetlund – leder
Jon Anders Hefte – Bane NOR
Turi Gjestemoen – Statens vegvesen
Bjørn Nyhus – Statens vegvesen
Heidi Granli – ordfører Gol kommune
Geir Vidme – politiet
Christoffer Norhaug – politiet
Kjell Sævre – Viltnemnda Flå kommune
Torbjørn Grøslandsbråten, Viltnemnda Flå kommune
Katrine Sannes – skogbrukssjef Nes kommune
Knut Aavestrud – fagleder Flå kommune
Ole-Petter Haugen – viltnemnda Nes kommune
Tommy Haugen – viltnemnda Nes kommune
Arne Grøtt – viltnemnda Nes kommune
Gerd Jorde – viltnemnda Nes kommune
Jørn Magne Forland – viltforvalter Gol kommune
Paul Ole Kleven – viltnemnda Gol kommune
Petter Owesen – viltforvalter Hemsedal kommune
Olav Wollebæk – viltnemnda Hemsedal kommune
Ragnar J. Haga – viltforvalter Ål kommune
Ove Flatland – Ål kommune
Per Aksel Knudsen – viltnemnda Hol kommune
Torkil Bratberg Dokk – utmarksrådgiver Hol kommune
Kolbjørn Berg – Hallingskog
Frederick C. Lund – NAF avd. Hallingdal
Ole Roar Hagen – Norges Lastebileier-Forbund avd. Hallingdal
Andre Høva – Mattilsynet

To årlige møter: Hele forumet skal gjennomføre to årlige møter. Det første i 2019 i løpet av april.

Prosjektgruppe

Knut Erik Jetlund	prosjektleder	tlf. 91683697	kejet@online.no
Jørn Magne Forland	miljøvernrådgiver Gol kommune	tlf. 97021974	jorn-magne.forland@gol.kommune.no
Heidi Granli	ordfører Gol kommune	tlf. 91673900	heidi.granli@gol.kommune.no
Torkil Bratberg Dokk	utmarksrådgiver Hol kommune	tlf. 93639959	torkil.bratberg.dokk@hol.kommune.no
Knut Aavestrud	fagleder Flå kommune	tlf. 47759030	knut.aavestrud@flaa.kommune.no
Ragnar J. Haga	skogbrukssjef Ål kommune	tlf. 90062955	ragnar.j.haga@aal.kommune.no
Petter Owesen	viltforvalter Hemsedal kommune	tlf. 91673909	petter.owesen@gol.kommune.no
Katrine Sannes	skogbrukssjef Nes kommune	tlf. 32068300	katrine.sannes@nes-bu.kommune.no
Bjørn Nyhus	overingeniør Statens vegvesen	tlf. 90575695	bjorn.nyhus@vegvesen.no
Jon Anders Hefte	byggeleder Bane NOR	tlf. 91659856	jon-anders.hefte@banenor.no

«Vilt og tryggere trafikk»

I perioden 2018 – 2020 gjennomføres prosjektet «Vilt og tryggere trafikk». Navnet er valgt fordi vi skal ha et helhetlig perspektiv på trafikksikkerhet. I de fleste tilfeller skal «tryggere» kursiveres.

Vi er overbevist om at økt fokus på risikoen for vilt påkjørsler er et godt bidrag til generelt tryggere trafikk på veg.

Målsettingene for perioden 2018 – 2020 i Hallingdal / prosjektområdet

- Færre trafikkulykker - ikke bare viltulykker
- Ytterligere nedgang i gjennomsnittlig antall drept hjortevilt på veier og jernbane målt mot årlig gjennomsnitt i jaktårene 2015 – 2017
- Tilnærmet null drepte på strekninger med fysiske tiltak
- Bedre varsling av viltulykker
- Mindre dyrelidelser
- Ivareta trafikantene etter ulykke
- Ivareta fallviltmannskapenes sikkerhet

Elg, hjort og rådyr likestilles

Lokalt i Hallingdal har prosjektet og kampanjen hatt særlig fokus på elg. I fortsettelsen skal oppmerksomheten rettes like mye mot hjort og rådyr, som eventuelt også skal vurderes for eventuelle spesielle tiltak.

Vi understreker i denne sammenhengen at rådyr er den hjorteviltarten som troner på toppen av påkjørselsstatistikken i landet. Dessverre er det slik at påkjørslene av rådyr ikke alltid blir tatt på samme alvor som med de større artene.

Forumet i Vilt og trafikk presiserer at det av dyreetiske hensyn **alltid** skal meldes fra om mulig skade på rådyr selv om skaden kan synes bagatellmessig. Rådyrene tåler mindre og en må regne med at skaden resulterer i store lidelser selv om sammenstøtet er marginalt.

Problem med varsling av påkjørsler

I sammenheng med politireformen erfarer vi at kommunikasjonen med operasjonssentralen i politiet ikke fungerer slik den skal. Det tar ofte lang tid før bilførerne kommer gjennom for å varsle om viltulykke, og bilførere forteller også at operasjonssentralen ikke alltid tar påkjørslene på alvor – særlig når det gjelder rådyr. Politivakta skal ikke gi bilføreren beskjed om å kjøre videre før fallviltmannskap er kontaktet og kan samtale med bilfører.

Forumet oppretter i januar 2019 ei arbeidsgruppe som ser nærmere på dette, og som lager et forslag til instruks vi kan sende til operasjonssentralen. Torkil B. Dokk er leder for arbeidsgruppa og har med seg Ole-Petter Haugen, Torbjørn Grøslandsbråten, Arne Grøtt og Knut Aavestrud.

Erfaringsnotat

Heretter skal fallviltmannskapene også gjøre enkle noteringer som oppsummerer oppdragene de har vært ute på. Viltansvarlig i kommunene gir føringer til sine fallviltmannskaper. Dette vil gi verdifull informasjon som blant annet viser hvor viktig det er at varslingene via politiet fungerer optimalt.

Aktivitet og finansiering

Prosjektstyringen

Det er en forutsetning at Statens vegvesen, Bane NOR, Buskerud fylkeskommune og kommunene bistår med midler til prosjektstyringen

- lønn og utgiftsdekning til prosjektleder
- møter
- drift av nettside
- m.m.

Tiltak

Tiltakene er avhengige av finansiering fra Statens vegvesen, Bane NOR og andre – offentlige og private til:

- Informasjonsvirksomhet
- Fysiske tiltak
- Sikkerhetskurs for fallviltmannskapene
- Overføring av kunnskap til hele Buskerud fylke / Region Viken og eventuelle andre

Fysiske tiltak i Hallingdal

Innmeldte behov januar 2018

Samtlige kommuner har levert forslag til aktuelle nye tiltak og vedlikehold av eksisterende tiltak. Eksempelvis er det viktig å hindre gjenvekst etter rydding; slike strekninger vil ellers bli ettertraktede beiteområder og øke risikoen for påkjørsler.

Utsiktsrydding

Nevnes må også "Utsiktsryddeprosjektet – eit opnare Hallingdal", som ble startet i februar 2009 og avsluttet i desember 2010. Kommunene har forpliktet seg til å yte årlige bevilgninger til vedlikehold av strekningene i sin kommune. Flere steder er det nå behov for skjøtsel, og i løpet av perioden 2018-2020 skal hver kommune sørge for nødvendig skjøtsel.

CWD

Fra høsten 2016 er salting og føring forbudt pga sykdommen Chronic Wasting Disease (CWD). Det kan bli aktuelt å vurdere søknader om dispensasjon.

Status desember 2018

Det er per nå ikke påvist CWD-smitte på hjortedyr utenfor Nordfjella sone 1. Funnene som er gjort på hjortedyr utenfor sonen, er av den atypiske formen av CWD, som er relatert til høy alder og ikke er smittsom.

Nå jobber Mattilsynet med tiltak for å unngå smittespredning; oppsett av sperregjerder langs rv 52 over Hemsedalsfjellet (25 km) og ved Geiteryggen (9 km). Mattilsynet er også i dialog med Statens vegvesen vedrørende salting av rv 52 over Hemsedalsfjellet. Saltet tiltrekker store mengder tamrein som da kan forville seg over i sone 1. Hjorteviltbestandene skal overvåkes i mange år framover og det skal tas hjerne- og lymfeprøver, især av fallvilt. Prøvetaking av fallvilt fra jernbanen fungerer godt.

Statens vegvesen

Etaten ønsker å følge opp innmeldte behov fra kommunen og vurdere disse når tiltak skal prioriteres.

Bane NOR

Det foregår stadig omorganiseringer innenfor den statlige forvaltningen av jernbanedriften i Norge, og dette kompliserer og svekker forutsigbarheten for økonomisk handlerom framover. Det er likevel tildelt 2,5 mill. kroner for 2018 til Hallingdal, og midlene er brukt til å fullføre arbeidet med permanente gjerder i Flå og Nes, i tillegg til Trillhus (Gol/Ål). For 2019 er det bevilget 1 mill. kroner og dette vil prioriteres der behovet for gjerding er størst (der det er flest påkjørsler). Det er mulig at det vil bli gitt midler til reparasjon av el-gjerde i Gol som ikke fungerer pga skader, men dette er ikke sikkert. Gjerdet vil likevel ha en funksjon som sperregjerde.

Bane NOR har brukt 1,5 mill. kroner på å fjerne ettervekst langs jernbanen i 2018, og det vil bli gitt midler til fjerning av ettervekst også i 2019.

Flå kommune

- Forleng eksisterende gjerde langs jernbanen på Roppe fram til Gulsviktunnelen. På østsiden av jernbanen er det ca. 500 meter, og på andre siden ca. 900 meter. Dette ville føre til at gjerdet vil gå fra tunnel til tunnel. I høst var det flere spor sør for avslutningen av eksisterende gjerde.
- Forleng eksisterende gjerde ved Grøslund ca. 450 meter nordover på begge sider av riksveg 7. Dette har vært den mest utsatte strekningen høsten 2017 med 4 påkjørsler. Hvis det må prioriteres mellom kulepunktene, er dette den viktigste strekningen.

Nes kommune

- Bytte ut strømgjerde langs jernbanen med permanent gjerde
- Vedlikeholdsrydding langs Rv. 7, især på strekningen Garnås - Svenkerud

Gol kommune

- Skogrydding langs fv 51 (Valdresvegen). På strekning fra rasteplass ca. 400 meter etter Åsgardane barnehage og opp til Rustebrenna må det tynnes/ hogges mer.
- Bytte ut deler av strømgjerdet fra Mobraua til Gol stasjon med permanent gjerde
- Hastighetsnedsettelse langs Rv 52 mellom Gladhus og Granheim fra november/desember til februar/mars. Det er her det er flest påkjørsler av elg i Gol kommune, på tross av skogrydding.

Ål kommune

- Gjerde på strekningen asylmottaket – Trillhus, begge sider av riksveien
- Vedlikeholdsrydding på strekningen fra asylmottaket til avkjøring Torpo vest
- Vedlikeholdsrydding på strekningen fra Torpomoen til Ål Trelast
- Vedlikeholdsrydding på strekningen fra Gullhagen til Oppsjøtippen
- Vedlikeholdsrydding på strekningen fra Breie til Kleivi

Hol kommune

- Rv 7: Meiebakkene, vedlikehold av tidligere ryddestrekning, samt en liten utvidelse av eksisterende rydding på østsiden av veien.
- Rv 7: Rydding av strekningen Søre Trageton- Granheim (omtrent 450 m)
- Fv 50: Rydding av strekningen Einset - Innkjøring Minnestølen (omtrent 1,6 km totalt, men det går an å spesifisere ytterligere)
- Fv 50: Rydding av strekning ved Hansehaugen (omtrent 150 m)
- Gjerde langs jernbanen Hol st.- Vestreim

Hemsedal kommune

- Bør hogge mer fra dammen til og med sletta ved Flåmyra. 30 meter på hver side.
- Følge opp for å få fjernet rundballer som ligger nær veien. Det er generelt bra, men vi har noe etterslep.
- Behov for ledegjerde ved ulykkessving nord for Hjelmen

Vilttrekk og påkjørsler

Ulykkeskartene ajourføres etter hvert jaktår.

Kommunene er nå forpliktet til å legge inn fallviltdata med blant annet GPS-koordinater i Hjorteviltregisteret enten fortløpende eller etter endt jaktår. Dette gir en god oversikt over påkjørsler og problemområder. Kunnskapen om påkjørselspunkt og -strekninger gir føringer for hvor nye tiltak skal iverksettes.

Merkeprosjektet

Prosjektet avsluttes 1. april 2018. Sluttrapporten presenteres 14. juni 2018; den omtaler tema knyttet til trafikkpåkørsler, dvs info om elgens trekk, adferd og biotopvalg. Dette skal påvirke valg av tiltak mot dyrepåkørsler.

Samarbeid med ValHal elgforum

Valhal elgforum består av åtte kommuner definert av Hallingdalselva og elva Hemsil i vest (Hemsedal, Gol, Nes og Flå) og Begnavassdraget i øst (Vang, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal), og er et samarbeidsorgan knyttet til elgbestanden i dette området. Organet har trappet ned sin virksomhet de siste tiårene, men møtes årlig for å se på resultatene av Faun Naturforvaltning sin bestandsvurdering. Siden bestandsutviklingen av elg påvirker påkjørselsfrekvensen, bør Vilt og trafikk knytte sitt prosjekt tettere opp mot ValHal. Dette skal også synligjøres på hjemmesida viltogtrafikk.no. ValHal elgregion skal også bidra økonomisk til driften av hjemmesida.

Sikkerhetskurs for fallviltgrupper

Nye kurs arrangeres etter behov. Det neste høsten 2019 / vinteren 2020. Kursene faktureres kommunene relatert til den enkelte kommunes deltakertall.

Utstyr

De kommunale viltansvarlige tar en gjennomgang med sine respektive fallviltmannskaper vedrørende tilstrekkelig utstyr for oppdrag på veg. De samordner eventuelle bestillinger. Dette må også sjekkes opp mot Statens vegvesen.

Informasjonsvirksomhet

Markedsføring og distribusjon styrkes – eksempelvis gjennom disse kanalene:

- www.viltogtrafikk.no
- Facebook
- lenker til vår nettside
- viltansvarlige i fylker/regioner og kommuner
- Vilt og trafikk-kontakter i flest mulig kommuner
- samarbeid med Landslaget for lokalaviser
- politiet
- Statens vegvesen
- våre faglige og økonomiske samarbeidspartnere
- turiststeder
- grunnskolen og videregående skoler
- bedrifter
- kjøreskoler
- bilforhandlere
- kommunene
- destinasjonsselskap
- hytteforeninger

Aksjonsdager

Minst en, helst to aksjonsdager (ettermiddag/kveld) gjennomføres årlig i samarbeid med politiet, Statens vegvesen og eventuelle andre. Lagt opp som informasjonsstopp med utdeling av viltbånd og samtaler med bilførere.

Nettside og Facebook

Nettsida www.viltogtrafikk.no er fornyet og ble relansert 8. november 2018 av Mediebruket AS. Hallingdølen er fortsatt vår samarbeidspartner vedrørende nettsida. Prosjektgruppa utgjør redaksjonen.

Vi håper også på større Facebook-trafikk. Administratorer er Heidi Granli, Torkil B. Dokk og Knut Erik Jetlund. Det er viktig at alle er med og sprer nyheter fra nettsida og markedsfører Facebook-sida. Og sender bilder, tips og eventuelle tekster til redaktøren!

Nye samarbeidspartnere februar 2018

- Landslaget for lokalaviser (LLA). Hovedkontoret legger til rette for kontakt med LLAs 120 medlemsaviser.
- Våren 2018 innleder vi samarbeid med Dyrebeskyttelsen Norge. Innebærer også logoplassering/lenke hos hverandre.

Kampanjen Vilt på ville veier i 2017 – 2018 og 2018 - 2019

Viltbåndet for perioden høsten 2017 – våren 2018 er i all hovedsak identisk med fjorårets. Litt endring av logoer og et nytt punkt om hjort. 100 000 ble trykket i oktober 2017 til bruk høsten 2017 og i 2018 – og inn i 2019 fram til behovet for nytt opptrykk.

Viltbåndene til perioden 2017 – 2018 ble igjen sponset av If Skadeforsikring med 70 000 kroner. Uten den avtalen ville ikke produksjonen latt seg gjennomføre.

I tillegg har Fartsskriver AS bidratt med kr 10.000,-.

Fra høsten 2017 til mars 2018 sendte vi ut 62 230 viltbånd. 46 780 før årsskiftet og 15 450 etter årsskiftet. Dette betyr at vi i mars hadde 37 770 bånd på lager - til bruk gjennom resten av året og eventuelt vinteren 2019.

For 55 000 av de utsendte båndene ble mottakerne fakturert for beløp tilsvarende vår sjølkost til trykking – totalt kr 35 000,00 (eks. mva). Dette står på konto hos trykkeriet til bruk i ny produksjon. Utsendelse av restlageret vil selvsagt også tilføre kapital til dette formålet.

Mottakerne ble også fakturert for ekspedisjon og porto.

Rolf Ottesen AS er vårt faste trykkeri. I tillegg til produksjonen tar de seg også av ekspedering og fakturering. Alt til en god pris og utmerket service. Det er også laget en lenke til et skjema slik at alle bestillinger kan gå direkte til trykkeriet.

Forumet mener at på sikt bør Statens vegvesen og/eller annen statlig instans – eller en samlet forsikringsbransje ta ansvar for produksjon og distribusjon av viltbånd – slik at det kan ligge et slik bånd i alle kjøretøy.

Budsjett prosjektledelse og drift Vilt og trafikk 2018 – 2020

Prosjektstyring

Kostnader	2018	2019	2020
Lønn prosjektleder	90 000	90 000	90 000
Fornyng av nettside	33 180		
Drift av nettside	4 455	5 940	5 940
Reiser	15 000	20 000	20 000
Andre utgifter	7 365	34 060	34 060
Totalt	150 000	150 000	150 000

Inntekter	2018	2019	2020
Buskerud fylkeskommune	70 000	70 000	70 000
Statens vegvesen	25 000	25 000	25 000
Bane NOR	25 000	25 000	25 000
Hemsedal kommune	5000	5000	5000
Gol kommune	5000	5000	5000
Nes kommune	5000	5000	5000
Ål kommune	5000	5000	5000
Hol kommune	5000	5000	5000
Flå kommune	5000	5000	5000
Totalt	150 000	150 000	150 000

Kommentar

Driftsbudsjettet for den 3-årige prosjektperioden er sikret takket være tilskudd fra Buskerud fylkeskommune, Bane NOR og Hallingdals-kommunene har gitt tilsagn om økonomisk støtte. Statens vegvesen har gitt støtte til det to første årene, men vi har all grunn til å tro at etaten også vil sette av midler til Vilt og trafikk i 2020-budsjettet.

Budsjettet omfatter lønn til prosjektleder, kostnader til reise, drift av nettsida og andre utgifter knyttet til prosjektdriften (ikke tiltak).

Fysiske tiltak 2018 - 2019

Bane NOR har bevilget 2,5 millioner kroner til fysiske tiltak – i hovedsak 2 meter høge viltgjerder – i Hallingdal i 2018. For 2019 er det budsjettert med én million kroner, men dette kan øke utover i året. Det er ingen tvil om at samarbeidsprosjektet vårt motiverer til økte bevilgninger fra etaten.

Det vises for øvrig til omtalen under "Innmeldte behov januar 2018" vedrørende Bane NOR, Statens vegvesen og kommunene i Hallingdal.

Kampanjen Vilt på ville veier 2018 – 2019

Viltbåndene sendes ut til priser som dekker vår sjølkost (produksjon, ekspedering og porto). Dette gir oss anledning til å bestille nytt opptrykk når samtlige er levert. Utover dette er kostnadene til kampanjen lagt inn i budsjettet for prosjektledelsen.

Faglige og økonomiske bidragsytere

BANE NOR

Statens vegvesen

POLITIET

NORGES LASTEBILEIER-FORBUND

Dyrebeskyttelsen Norge

**HALLING
SKOG**

**BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE**

SKUE SPAREBANK

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

ECO

HALLINGDAL

Gjensidige
Hallingdal

**LANDSLAGET FOR
LOKALAVISER**

Hallingdølen